

Poznáme víťazov 24. ročníka ocenenia CE ZA AR. Budúcnosť slovenskej architektúry v úzkom spojení s európskym kultúrnym kontextom

Prvý októbrový štvrtok už tradične patrí tomu najlepšiemu zo slovenskej architektúry – Cene za architektúru CE ZA AR, ktorú každoročne vyhlasuje Slovenská komora architektov. Priaznivci dobrej architektúry a kultivácie verejného priestoru mohli sledovať v televíznom prenose na Dvojke STVR slávnostný galavečer v Starej tržnici v Bratislave, počas ktorého sa diváci a diváčky dozvedeli výsledky hodnotenia poroty aktuálneho ročníka, ako aj dvoch špeciálnych kategórií Ceny verejnosti a Patróna architektúry. Laureáti ocenenia v jednotlivých kategóriách v aktuálnom 24. ročníku CE ZA AR sú od štvrtka 2. októbra 2025 známi.

**#domaveurope
#cezaar2025**

SK: Cieľom komunikačnej kampane aktuálneho ročníka ocenenia CE ZA AR je budúcnosť slovenskej architektúry v úzkom spojení s európskym kultúrnym kontextom, v ktorom sa snúbia tradície, inovácie a zodpovednosť voči budúcnosti.

Slovenskí/é architekti/ky svojou tvorbou prispievajú k európskemu diskurzu o architektúre, ktorý je zároveň obohatením domácej architektonickej scény a príležitosťou pre rozvoj talentov.

Architekti/ky, urbanisti/ky a krajinní/é architekti/ky zohrávajú zásadnú úlohu pri tvorbe harmonického, prístupného a odolného prostredia prepájajúc pritom históriu so súčasnými výzvami.

EN: Slovak architecture remains linked to the European cultural milieu, where tradition and innovation harmoniously converge with a good sense of responsibility for what lies ahead.

#homeineurope #cezaar2025

FR: L'architecture slovaque demeure liée au milieu culturel européen, où tradition et innovation convergent harmonieusement avec un bon sens des responsabilités pour l'avenir.

#chezsoieneurope #cezaar2025

DE: Die slowakische Architektur bleibt mit dem europäischen kulturellen Milieu verbunden, in dem Tradition und Innovation harmonisch zusammenfließen, getragen von einem guten Verantwortungsbewusstsein für die Zukunft.

#zuhauseineuropa #cezaar2025

FI: Slovakialainen arkkitehtuuri säilyttää yhteytensä eurooppalaiseen rakennusperintöön, jossa traditiot ja innovaatiot yhdistyvät tasapainoisesti vastuulliseen tulevaisuuteen.
#kotonaeuroopassa #cezaar2025

Medzinárodná porota

Porota mala aj tento rok medzinárodné zloženie zostavené z renomovaných slovenských a zahraničných odborníkov a odborníčok. Pozvanie do poroty CE ZA AR 2025 prijali:

Samppa Lappalainen (architekt, FI), predseda poroty

Reto Gmür (architekt, CH)

Henrieta Moravčíková (teoretická architektúra, SK)

Till Rehwaldt (krajinný architekt, DE)

Oliver Sadovský (architekt, SK)

Silja Tillner (architektka a urbanistka, AT)

Zuzana Zacharová (architektka, SK)

„Jednotlivé názory a kombinácia odborných zameraní našej rozmanitej poroty pokrývali snád“ všetky oblasti nevyhnutné na spravodlivé posúdenie projektov, ktoré mali často rozličný kontext, rozpočet aj motiváciu,” charakterizoval zloženie tohtoročnej poroty jej predseda, architekt Samppa Lappalainen. Hodnotiacu diskusiu poroty a výber víťazov ďalej komentoval: *„v mnohých kategóriách sme nakoniec dospeli k názoru, že našou najdôležitejšou zodpovednosťou v rámci poroty je zdôrazniť pohľad environmentálnej udržateľnosti a ukázať slovenskej verejnosti, že planétu zachránime len vtedy, ak nebudeme stavať nové budovy, ale hľadať inovatívne spôsoby, ako s minimálnymi materiálmi zdrojmi znovu využiť a revitalizovať existujúce a možno nedocenené stavby.”*

Laureáti CE ZA AR 2025

Porota z 23 nominácií určila 6 víťazných diel v jednotlivých kategóriách:

KATEGÓRIA RODINNÉ DOMY

Rekonštrukcia rekonštruovaného domu

Plavecký Štvrtok, 2024

Ateliér: Kilo / Honč

Architektúra: Richard Kilo, Matej Honč, Ľubomíra Blašková

Komentár poroty: Výstavba nových individuálnych rodinných domov na okraji veľkých miest predstavuje nenáležitú záťaž pre životné prostredie. Vzhľadom na množstvo pôdy, ktorú využívajú a uhlíkovú stopu, ktorú produkujú na jedného obyvateľa sú najnezodpovednejšou a najmenej udržateľnou typológiou. Ideálnym riešením na splnenie sna o vlastnom rodinnom dome je preto obnova existujúceho fondu. Rekonštrukcia už rekonštruovaného domu v Plaveckom Štvrtku ukazuje všetky benefity takej cesty. Architektom sa podarilo odhaliť a naplno využiť potenciál zdanlivo banálneho ružového domu. Dômyselnými zásahmi doslova prevrátili konvenčnú dispozíciu a vytvorili jedinečnú kombináciu vnútorného a vonkajšieho obytného priestoru. Uzavreté miestnosti zmenili na otvorené, pôvodne interiérové plochy prekvapujúco premenili na sériu polotvorených medzipriestorov aby tie šikovne kontinuálne prerástli do hĺbky priľahlej záhrady.

KATEGÓRIA BYTOVÉ DOMY

Nová Vajnorská

Bratislava, 2023

Ateliér: Compass Architekti

Architektúra: Matej Grébert, Juraj Benetin, Roman Janata, Matúš Grega-Jakub

Autorka dizajnu infografiky: Lucia Benetínová Andrejková

Komentár poroty: Budovanie kompaktného a pritom príjemného mesta je jednou z hlavných urbanistických a architektonických výziev súčasnosti. Ako vstupovať do existujúceho prostredia tak, aby nebolo narušené, ale naopak obohatené? Ako maximálne využiť potenciál parcely a pritom vytvoriť príjemné miesto na bývanie? Autorský tím bytového domu Nová Vajnorská dokázal nájsť vhodnú odpoveď na každú z týchto otázok. Do jednej z hlavných mestských radiál priniesol sebavedomú architektúru, ktorá odvážne, ale nie arogantne, komunikuje s okolím a tvorivo dopĺňa existujúci mestský blok. Pridanou hodnotou riešenia sú veľkorysé komunikačné priestory domu a prefabrikované stavebné systémy, ktoré im dávajú jedinečný krásno-drsný ráz, pričom nerezignujú ani na kvalitu a ekonomicky optimalizovaný a cenovo dostupný stavebný proces.

KATEGÓRIA OBČIANSKE A PRIEMYSELNÉ BUDOVY

Vinárstvo S Strekov

Strekov, 2024

Ateliér: What architects

Architektúra: Tomáš Krištek, Ondrej Kurek, Michal Krcho

Komentár poroty: Vinárstva sú už takmer 20 rokov výkladnou skriňou regiónov aj predmetom architektonickej diskusie. Pri ich tvorbe a hodnotení sa pravidelne objavuje otázka, ako

reagovať na miestne prostredie, kontextuálne či kontrastne. Autori vinárstva v Strekove priniesli riešenie, ktoré v sebe zahŕňa obe cesty. Miestnu topografiu a stavebnú tradíciu interpretujú bez predstierananej nostalgie, a predsa s hlbokým porozumením. Sériu objektov je jednoznačná, neokázala a asertívna svojou geometriou a farebnosťou, umiestnením, mierkou aj novou vegetáciou pritom dokonale harmonizuje s okolím. Výsledkom je riešenie, ktoré toto vinárstvo radí medzi európsku špičku v danej typológii.

KATEGÓRIA INTERIÉR

Interiér Krajskej knižnice P. O. Hviezdoslava v Prešove

Prešov, 2024

Ateliér: DOXA & bistan architekti

Architektúra: Matúš Bišťan, Maroš Mitro, Ondrej Jurčo, Tomáš Boroš, Jakub Števanica, Pavel Bakajsa

Statika: Ivan Tatala; grafický dizajn: Tomáš Eisner; zadávateľka a koordinátorka projektu: Iveta Hurná; spolupráca na súťažnom návrhu: Vincent Ung, Martina Hončárová, Ján Hlodák

Komentár poroty: Interiér Krajskej knižnice v Prešove je vďaka geniálnym riešením. Potvrdzuje slávne vyjadrenie zakladateľa nemeckej moderny Henricha Tessenowa, že to najlepšie je vždy jednoduché. Architekti dokázali prostredníctvom série ľahkých oceľových regálov vytvoriť krehký svet literatúry a pritom nielen umožnili ale podporili plnohodnotné vyznenie pôvodných historických priestorov. Rozmermi regálov dômyselne reagovali na veľkosť aj funkčné určenie jednotlivých miestností, čím perfektne vystihli dramaturgiu knižnice. Pociť noblesnosti a výnimočnosti tohto "chrámu poznania" ešte podčiarkli celoplošným použitím bielej farby. Atmosféra tejto svätyne vyzýva nielen k zahĺbeniu sa do štúdia, ale poskytuje aj prostredie pre všetky formy kultúry a stretávania.

KATEGÓRIA EXTERIÉR

Obnova sídliskového dvora Agátka

Trnava, 2022

Krajinná architektúra: Ivana Štigová Kučírková, Michal Štiga

Vodné hospodárstvo: Marian Papp

Komentár poroty: Prírodný park Agátka vznikol rozsiahlou revitalizáciou exteriérových plôch najväčšieho trnavského sídliska. Úspešne prepája nové aj pôvodné funkčné zóny rozličnej intenzity a spôsobu využitia. Najvyššou pridanou hodnotou je rozsiahla prírodná lúka s vhodne zvolenou výsadbou stromov v centre parku obohatená vodným prvkom, vodozádržné opatrenia v areáli školy a zákutia, ktoré vznikli vďaka inštalácii drobnej architektúry v podobe sedacích prvkov. Takéto projekty sú prínosom pre každodenný život nielen obyvateľov okolitých budov, ale aj celej komunity, nehovoriac o ich pozitívnom vplyve na miestnu biodiverzitu a o tom, ako

znižujú záťaž dažďovej kanalizácie.

KATEGÓRIA FENOMÉNY ARCHITEKTÚRY

SJK Pavilón Kaviareň Ferdinand

Bratislava, 2024

Ateliéry: studený architekti, Peter Stec, GRAU

Architektúra: Ján Studený, Peter Stec, Maroš Bátora, Petra Ďuríšková

Interiér: Andrej Olah, Filip Marčák, Simona Fischerová

Komentár poroty: Obnova SJK Pavilónu v bratislavskom Sade Janka Kráľa je ukážkovým príkladom toho, ako sa má spravovať verejné imanie každej historickej hodnoty. Súčasné vedenie mesta dokázalo zvrátiť osud, ktorý objektu nachystala divoká privatizácia mestského majetku v 90. rokoch, následné nevhodné využívanie a devastácia. Odkúpilo pavilón od súkromného vlastníka a odovzdalo ho späť verejnosti. Citlivá rekonštrukcia nielenže rešpektuje pôvodné prednosti návrhu, ale aj dômyselne zdôrazňuje typológiu budovy tým, že do dispozície s rešpektom začleňuje hravý motív kríža. Tým ukazuje ako možno architektúru povojnovej moderny adaptovať na nové využitie. Príbeh Kaviarne Ferdinand má potenciál inšpirovať vlastníkov budov, architektov aj širokú verejnosť a zmeniť ich prístup k dedičstvu nedávnej minulosti.

ŠPECIÁLNE OCENENIA

CENA VEREJNOSTI

Populárna anketa Cena verejnosti má aj v aktuálnom ročníku svoje etablované miesto. Cena je udeľovaná nominovanému dielu, ktoré získa najväčší počet hlasov v anonymnom hlasovaní na portáli www.cezaar.sk.

Hlasovanie bolo spustené 1. septembra 2025 a svojho favorita spomedzi nominácií mala verejnosť možnosť podporiť do 2. októbra 2025 do 18:00, kedy bolo hlasovanie ukončené a cena bola vyhlásená počas galavečera.

Cenu verejnosti získalo dielo Bytový dom Hausberg vďaka 2827 hlasom, z celkového počtu 15086 hlasov.

PATRÓN ARCHITEKTÚRY

Cenu Patrón architektúry 2025 získava **festival DAAD - Dni architektúry a dizajnu**.

DAAD je jedinečným podujatím svojho druhu, ktoré každoročne mapuje a prezentuje to najlepšie, čo sa v oblasti architektúry deje na domácej a zahraničnej scéne.

Festival bol založený architektmi Táňou Kollárovou a Števom Polakovičom v roku 2010. Za 15 rokov svojej existencie sa jeho organizátorom podarilo vytvoriť cennú platformu pre posilnenie pozitívneho vnímania architektúry a dizajnu na Slovensku. Vybudovali podujatie s tradíciou, ktoré prináša do Bratislavy veľké mená svetovej architektúry a zároveň prezentuje to najlepšie a najzaujímavejšie z domácej scény.

DAAD zastrešuje výstavy, prehliadky, workshopy, prezentácie a prednášky. Od roku 2018 pribudla filmová sekcia festivalu DAAF – Dni architektúry a filmu. Dlhá existencia festivalu potvrdila, že sa jedná o dynamický formát, ktorý sa neustále rozvíja, zlepšuje a zdokonaľuje. DAAD dnes predstavuje kvalitu, ktorá sa stala overenou značkou. Misia festivalu DAAD súznie s misiou ceny Patrón architektúry – oceniť zanietenie, stieranie hraníc a búranie predsudkov, uznať dôslednosť a odhodlanie vytrvať.

Ocenenie „Patrón architektúry“ udeľuje predstavenstvo Slovenskej komory architektov za osobitný prínos pre rozvoj architektúry, ktorý nie je vyjadrený architektonickým dielom, ale, naopak, je výsledkom práce osobnosti, miestnej samosprávy alebo inštitúcie, ktorá sa zaslúžila o rozvoj architektúry na Slovensku.

SPRIEVODNÉ AKTIVITY CE ZA AR 2025

Žijeme v architektúre, žijeme architektúrou

Videodokument CE ZA AR 2025

To najlepšie z priebehu 24. ročníka Ceny za architektúru CE ZA AR zachytáva v dokumentárnej podobe Videodokument CE ZA AR 2025, ktorého premiéra sa uskutoční 28. 10. 2025 o 18:00 v priestoroch Cinemax v Trnave.

Súčasťou premiéry dokumentu bude aj moderovaná diskusia so zástupcami poroty a architektonických ateliérov, ktorých lokálne dielo postúpilo do užšieho výberu nominácií aktuálneho ročníka ocenenia.

Organizátor podujatia Inštitút Slovenskej komory architektov, v spolupráci so Slovenskou komorou architektov, považuje za dôležité predstavovať hodnoty a ciele CE ZA AR novému publiku v regiónoch a upriamovať pozornosť na miestne diela, ktorých kvalita neraz presahuje hranice kraja alebo krajiny.

Z verejných zdrojov podporil hlavný partner projektu Fond na podporu umenia.

Partnermi dokumentu sú: Mercedes-Benz Slovakia, Velux, Laufen, Cinemax

Laureáti CE ZA AR 2025 v TU-BA

Inštitút Slovenskej komory architektov v spolupráci s Metropolitným inštitútom Bratislavy predstaví laureátov 24. ročníka ocenenia Cena za architektúru CE ZA AR v novom formáte cyklu prednášok a diskusií v priestoroch TU-BA v Bratislave.

Súčasťou každého podujatia bude premietanie videodokumentu k prislúchajúcej kategórii ocenenia, po ktorom laureát/ka kategórie predstaví svoje víťazné dielo. V následnej moderovanej diskusii sa bude môcť publikum zapojiť do rozpravy a dozvedieť sa viac od samotných autorov a autoriek. Prvú prednášku štartujeme 6. novembra 2025. Všetky informácie sú dostupné na www.iska.sk.

Odborný garant: Slovenská komora architektov

Priestorový garant: TU-BA

Ocenenie CE ZA AR

Vyhlasovateľ: Slovenská komora architektov

Organizačný partner: Inštitút Slovenskej komory architektov (ISKA), Loco Agency

Generálny partner: Danucem

Z verejných zdrojov podporil hlavný partner projektu: Fond na podporu umenia

Partner mobility: Mercedes-Benz Slovakia

Záštitu nad aktuálnym ročníkom prevzali Samosprávne kraje Slovenska, primátor Hlavného mesta Bratislavy a starosta Mestskej časti Bratislava – Staré mesto.

Kontakt pre médiá:

Ing. arch. Broňa Tarnócy

+421 905 410 548

tarnocy@komarch.sk

cezaar@komarch.sk

cezaar.sk

facebook.com/cenazaarchitekturu/

instagram.com/ce_za_ar/

tiktok.com/@ce_za_ar

Slovenská komora architektov je samosprávna stavovská právnická osoba nepodnikateľskej povahy so sídlom v Bratislave s preneseným výkonom štátnej správy. Bola zriadená zákonom Slovenskej národnej rady č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch. Svoju činnosť financuje z vlastných príjmov bez štátnych dotácií. Je členom Architektonickej rady Európy ACE a súčasťou siete príslušných orgánov v architektúre ENACA. Slovenská komora architektov okrem iných zákonom stanovených úloh overuje súťažné podmienky súťaží návrhov v oblasti architektúry a poskytuje vyhlasovateľom odbornú pomoc pri organizovaní verejných súťaží a ich vyhodnocovaní, stará sa o stavebnú kultúru a harmonické utváranie územia a sama zabezpečuje prehliadku Cena Slovenskej komory architektov CE ZA AR.